

Kommersøya naturreservat

Kommersøya ble til ved at slam, sand og støv ble ført ut i sjøen og langsomt kittet sammen og herdet til stein. Dette skjedde for rundt 500 millioner år siden. Havområdet hadde et svært rikt dyreliv i denne tidsperioden. Det er spesielt tydelig på sørspissen av øya. Der nærmest bugner berget av fossiler.

Kommersøya ligger midt i Oslofeltet, et geologisk svært interessant område. Oslofeltet strekker seg fra Mjøs-distriktet i nord til Langesund i sør. Kommersøya er viktig for å forstå Oslofeltets dannelse og den kalkkrevende vegetasjonen som vokser der.

Kommersøya ble tidligere også kalt Marmorøya. På 1700- og 1800-tallet ble grå marmor brutt ved Fantebukta i nord. Herfra ble blokker skipet til Marmorkirken og Det Kongelige Slott i København. Allerede i årene 1663-71 gikk det to båtlaster med «blaasten» – en grovkornet, mørkeblå kalkstein – til byggingen av Fredriksten festning i Halden.

FAKTA

Naturreservatet ble opprettet i 2006.
Det er 433 dekar stort.

Foto copyright Anne Molia

En skaftjordstjerne har blottlagt sporehuset og venter på regn. ▲

På sørspissen av Kommersøya ligger de fossilførende bergartene helt i dagen. ▼

Forsteinet bikakekorall på sørspissen av øya. ▲

Bergartene på Kommersøya gir et jordsmonn som er ferdig kalket fra naturens side. Det gir grobunn for et rikt plante- og dyreliv med mange sjeldne arter.

Øya har en stor bestand av barlind. Med rundt 10 000 små og store trær er dette en av landets største forekomster. Barlind trives særlig godt på kalkholdig jord. Mange av trærne er gamle og høye. Et av dem er målt til 16 meter. Det kan være norsk rekord.

Jordstjernene er sjeldne sopper som trives på kalkgrunn. Tre arter er kjent fra Kommersøya. Når sporene er modne, sprekker ytterlaget opp i stjerneformede fliker som bøyer seg til bakken og frigjør sporehuset. Når regndråper treffer, spres sporene fra en åpning i toppen.

Flueblomst er en sjelden orkidé som er funnet noen få steder på øya. Flueblomst vokser bare på kalkrik grunn. Blomsten etterligner hunnen til en snylteveps så troverdig at hannen prøver å pare seg med den. Alt vepsen oppnår, er å få klebet pollen til hodet. Derfra overfører den pollenet til neste blomst.

Rundt 50 fuglearter hekker på Kommersøya. Skogdue, flere hakkespetter, gulsanger, tornirisk og stillits er blant de faste gjestene. Mangfoldet av insekter og edderkopper er stort. Her finnes blant annet en graveveps som ikke er kjent fra andre steder i landet.

Nord på øya har det bodd folk siden før Svartedauen (1349 e. Kr.). Landskapet, plante- og dyrelivet er formet i et nært samspill med husdyr og mennesker. På 1950-tallet ble gårdsbruket nedlagt og bygningene revet.

Lag på lag med slam, sand og støv ble kittet sammen og herdet til stein for 500 millioner år siden. ▲